

„ÉLÜZEM 1954”

1954 augusztus 13. a Jutagár-gyár történetében a legragyogóbb nap. Azt tartják a babonás emberek, ha péntek van és 13-a, jobb ki sem mozdulni hazulról, zárt ajtók mögött megvárni a nap leáldoztát. Miért van mégis, hogy a jutagáriakat nem lehetett volna ezen a napon még erőszakkal sem távolítani az üzemből? Mert ezen a napon kapta meg első ízben a Szegedi Jutagár-gyár az élüzem címet. Így nem csoda, hogy mindenki ott akart lenni az ünnepélyen. Akik a délutáni műszakban dolgoztak, küldöttségileg keresték fel Krizsán elvtársat, az igazgatót, Zombori Mariskát, aki már egy negyedszázad óta dolgozik a gyárban.

— Jó ideje dolgozom itt, de még ilyen ünnepélyre, ilyen nagy örömmel nem emlékszem. Álljunk le igazgató elvtárs legálabb egy rövid órára, mi is ott akarunk lenni, amikor átvesszük a vándorzászlót.

Az igazgatónak, akit úgy szeretnek, hogy egy családfőt se jobban, ugyancsak össze kellett szednie az erejét, amíg megértette a délutáni műszakban dolgozókkal, hogy megállni nem lehet, mert nem elég elnyerni a zászlót, meg is kell azt tartani.

Nagyon meg kellett dolgoznia a Jutagár-gyárnak, amíg elérkezett a büszke élüzem cím elnyeréséig. Tíz év küzdelmes munkája, apró sikertelensége és sikereik kilométerkövei jelzik az eddig megtett utat. Lépésről lépésre kellett haladni a töretlen hűséggel az öreg gyár becsülete iránt és hogy így volt igazán, azt misem bizonyítja ékebben, mint az a két láncfonó, fényes, ötágú csillag, felette a felírással: „Élüzem, 1954.”

Akaratlanul ötödik fel a gondolat az emberben, miközben járja a Jutagár-gyár üzemrészeit, hogy működő falukutató csoportjaink mellett időszerű lépés lenne gyárkutató csoportokat is szervezni, amelyek a magyar nép nagy egészének legéletesebb sejtjeit, a gyárakat keresnék fel újfajta kutató, kereső szándékkal. Nem érne őket csodálódás, mert ahogy megvan nekünk falvaink, szétszórta tanyacsoportjaink régi és mostani életében az időrejtette kincsek, úgy ott rejtőznek egy-egy üzemünk volt és jelen életében is. Keresni kell soha nem lankadó szenvedéllyel, megszabadítani a feledés burkától, ami számunkra felbecsülhetetlen értékű lehet. Nem térne meg egyetlen gyárkutató csoport sem üres kézzel, szívvel ha ellátogatna többször a Jutagár-gyárba, vagy bármelyik kendergyárunkba. A költő szerint az ember fonál az idő szövetségében. Valóban az és minden fonálnak külön története van. Nemes haragok keményítőjében edzett, közös szándékokban összetapadó szálak, a történelem összetevői, formálói. Hosszú az út a szándéktól a tettig, az elnyomástól a felszabadulásig, majd az egész népet boldogító gazdálkodásig, amikor az ember azt mondhatja: — A mi üzemünk, a mi hazánk. Vagy azt mondhatja a közös kincsre: — A jövőnk.

A jutagáriak tíz év leforgása alatt jól megtanulták ezeket az új ötvözetű szavakat, amelyek már valóban azt jelentik, amit az ember gondol, tud, érez.

Augusztus 13-a nagy ünnep, mondhatni az első igazi pirosbetűs ünnep a Jutagár-gyár kis történelmében. Fényét meg sokszorozza az hogy mostanra esett ez az ünnep, Alkotmányunk születésének ötödik évfordulója előtt. A Jutagár-gyár, amely legkisebbik kisöccse lehetne a két kenderfonógyárnak, megelőzte a nagyobbakat. Az Ujszegedi Kender-Lenzővő kénytelen volt megvárni a vándorzászlótól, amelyre olyan büszke volt és átadni az érdem szerinti új győzteseknek.

Ki gondolta volna, hogy élüzem lesz a Jutagár-gyár, amikor fordult az esztendő és átléptünk az 54-es évből. A terv teljesítését gátoló ezerféle és fajta, hol kisebb, hol nagyobb akadályok közepette volt-e aki jósolni merete? Aligha! A szándék azonban ott volt a szívekben, a szorgalmas kezek napi munkájában.

A ház és a haza fogalma évszázadokon keresztül összekapcsolódott a nép tudatában. Amikor egy ember ember lett, házat akart építeni. Ez az akarás egészen új formában benne élt a jutagáriakban is. Rádöbbentek idejében, hogy építeni kell a közös nagy házat, a hazát. De mindig közbejött valami baj. Hol ez, hol meg amaz hiányzott. A termelés építőköveiből nem tudtak eleget elkészíteni. Hol anyaghiány, hol huzamosabb ideig tartó áramszünet gátolta őket, hol meg az öreg gyár jelenre testált régi betegsége, a korszerűtlenség. A fonodában, ahol a nyári napok fojtott melegét csak növelték a dolgozó gépek, állandó gátlóként jelentkezett a szálszakadás. A munkát állandóan megállította. A kártólóban is jelentkezett a régi ellenség, a tüdőkre települő kender- és jutagárpor.

Ma már az élüzem cím büszke tulajdonosai elmondhatják, hogy mind a múlté a fentebb említett kerékkötő jelenség. Az igaz, hogy sok víz elfolyt a Tiszán, nem volt könnyű dolog megszüntetni őket. De ki örülhet tisztá szívvel a mi világunkban a könnyű sikernek?!

Ahogy emelkedett a munka termelékenységére olyan ütemben gazdagodott a gyár épült fel az új öltöző, fürdőhelyiség, szerelték be az üzemrészekbe az ország egyik legmodernebb porleszívó készülékét, a fonodába a légnedvesítő készüléket, építettek új bölcsődét, — amely augusztus 20-án ünnepelte egyéves fennállását, — új rohadhelyiségeket, az üzemfenntartóknak új műhelyeket, vezették be az üzemrészekbe az ivóvizet s mindezt több mint félmillió forintért.

A megjavuló munkakörülmények visszahatottak a termelésre. A jutagár-gyár 2.5 százalékkal teljesítette túl önköltségszámításait, három és fél vagon anyagot takarított meg, amelyből körülbelül 30 ezer darab gabonaszákot készített el. Az előírt 98.8 százalékos minőség helyett 99.1 százalékos elsőosztályú árut gyártott és a mennyiségi tervet 106.2 százalékkal teljesítette. Forintértékben pedig 107.1 százalékkal. Ezek az eredmények híven tükrözik a Jutagár-gyár belső életét. Dolgos élet ez, méltó a legszebb kitüntetésre.

Az üzem dolgozói az ünnepélyt követő napon, szombatban külön megünnepelték Csányi Józsefét, aki pénteken átvette a vándorzászlót az Ujszegedi Kender-küldötztől, aki arról fogadkozott, hogy most elhozta ugyan, de hamarosan visszajön érte. A zsúfolásig megtelt teremben mindenki visszafójtott lélekzettel figyelte a szóharcot, amelyet a két „zászlótartó” vívott. Csányi elvtársnő, aki a fonoda munkamódszerátadója, amikor visszaemlékezik, még most is ráncbafut a homloka.

— Huszonhat éve dolgozom itt. Nagyon mérges lettem, hogy hozta, de már vinné is a zászlót. Hát megmondtam neki, hogy innen ugyan nem viszi, mert mindahányan vagyunk, mind a két kezünkkel erősen fogjuk az élüzem csillag láncát, meg a zászlót is. Az ünnepélyen robbanó lelkesedést, taps volt a dolgozó társaim válasza. Másnap is, meg aznap is mondták: — Helyesen beszéltél, mi is így gondoltuk. Krizsán elvtárs, az igazgató azt mondta: — Nem adjuk. Itt marad a zászló a harmadik tervnegyed kiértékelése után, de rajta leszünk, hogy mihamarabb mellé áll-

líthassuk még a minisztertanács vándorzászlaját is.

Honnan ez a nagy önbizalom? Biztos alapja van. Ott jár mindenütt, legelő a termelésben a két, alig egy éve alakult Péntek-brigád, az „idős”, meg a „fiatal”. Mind a két brigádban öt-öt sztahanovista szövönő dolgozik. Egy év alatt még egyetlen egyszer sem fordult elő, hogy a két brigád tagjai ne teljesítették volna heti tervüket már pénteken.

A jutagáriak 15 jelvényes sztahanovistával, hét okleveles sztahanovistával és nyolc olyan dolgozóval dicsekedhetnek, akik mostanában nyerték el a sztahanovista címet. Jó talaja a Jutagár a sztahanovista-mozgalom kiterjesztésének, növelésének.

S aligha van még egy üzem, ahol annyira összefonódva dolgoznának a fizikai dolgozók a műszakiakkal, adminisztratív dolgozókkal, ahol ennyire családi volna a hétköznapi hangulata. Nagygyörgy Imre nem öreg ember még, mégsem tud elmenni mellette senki, hogy rá ne köszönjön: — Jó reggelt, vagy jó napot Nagygyörgy elvtárs. Biznak benne. Szeretik. Az alig egy nap óta sztahanovista, husz éves Tüskös Máriát így kérdezgette:

— Hát most boldog vagy-e kislány?

Ragyogó arc volt a válasz, rábólintás a hangozó szöveg felett. — Biztasd meg a hugod Mari, hogy érjen utól, ha tud.

Különös versenyszervezés, de jó. Az embernek valahogy melegséggel telik meg a szíve tőle, mert pár lépéssel arrébb így beszél a 18 éves Tüskös Gizinek:

— Lemaradtál csöppség, hát miért hagyod magad?

Van még egy érdekes erénye adottsága a Jutagár-gyárnak. Akárcsak a bányavidékeken bányász apa, fiú, nagypapa, itt is családtagok öröklék egymástól a szövő, fonó, kártoló, varrógépeket. Itt vannak a Szabó Ábrahámok, Novakovok, Kaukálók és Zomboriak. Sokkal kisebb a vándorlás, mint más üzemekben. Ide gyökereztek az emberek 25–30 év eltéphetetlen köteleke fűzi őket ehhez a gyárhoz, a sokszor keserű múlt emléke, a küzdelmes jelen, amely szülőanyja a jövőnek. Jó az, ha érzi az ember: — Ide tartozom. — És a jutagáriak sokan érzik ezt. Az augusztus 13-i ünnepélyen közel hétezer forint jutalom került kiosztásra javarészt a jubilánsok, a 25 éve itt dolgozók kapták. De nem azért, nem a fizetségért hűségeselek őket. Fontos számukra a gyár becsülete, a dicsőség, amire már az utóbb elpergett tíz esztendő is nagyon megvárta őket.

Cseres Istvánné beszéli el, hogy milyen volt a gyár életében az első igazi nagy ünnep, a pénteki.

— Az ünnepély után csapra vertük a sörshordókat. Ott volt az uram is, a fürdő mozgó csaposok között és úgy látszik, mindenkivel koccintott. Rászóltam egy alkalommal, de ő a nyakamba borult: — Anyukám, hiszen a Jutagárnak még ilyen ünnepe soha nem volt!

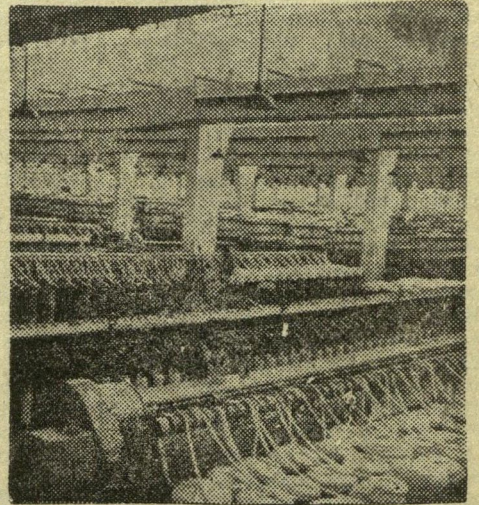
Éltelt egy pár nap. Azóta minden műszakban azt csattogják a gépek, azt az álmot fonják, szövik bele a kendervásonba a szövönők: — Lesz ilyen ünnep! A legközelebbi a harmadik tervnegyed végén, azután pedig egyre több!

Mert nagy igazság, hogy aki egyszer megkóstolta az elsőszög ízét, annak nem kell már a harmadik, negyedik hely. Páratlanul nemes emberi gyarlóság ez.

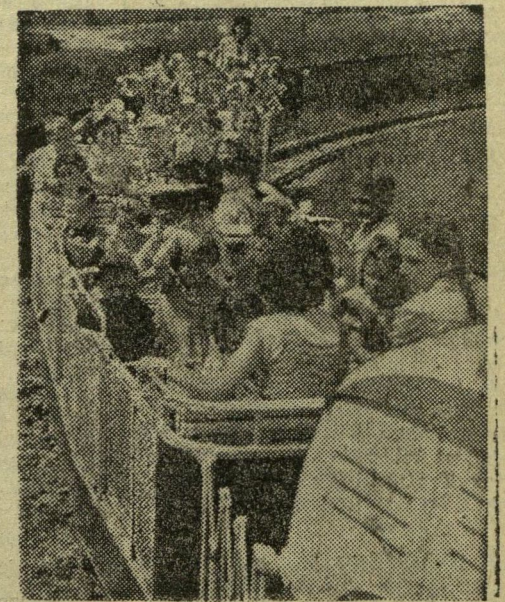
László Iboya

Képek a Román Népköztársaság életéből

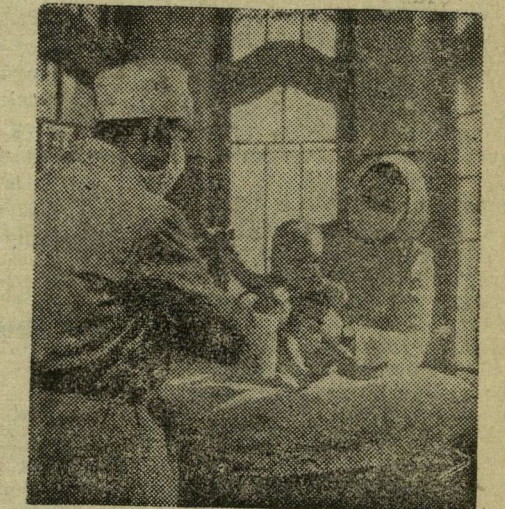
A Román Népköztársaság a napokban ünnepelte a Szovjet Hadsereg által történt felszabadításának tízéves évfordulóját. Ezalatt az idő alatt az ország hatalmas fejlődésen ment keresztül.

Hatalmas és modern üzem a botosáni „Moldova” nevű textilgyár. Korszerűen berendezett munkatermeiben szovjet gépek teszik könnyebbé a termelést.

Úttörővasút a bukaresti „Május 8.” parkban.

Az északmoldovai Botosani város kintőn felszerelt gyermekklinikáján gondos vizsgálatban és kezelésben részesítik a kis pácienseket.

Ankétot vitatták meg a Tanácsokról szóló Törvénytervezetet

A Hazafias Népfrent Országos Előkészítő Bizottsága egy héttel ezelőtt felhívással fordult az ország összes dolgozóhoz, hogy vitassák meg a törvénytervezetet, tegyék meg észrevételeiket és javaslatukat s így cselekvően, alkotó módon legyenek részt új tanácsortörvényünk létrehozásában. A Közal-kalmazottak Szakszervezete Területi Bizottsága ennek érdekében kedden délután a Vörösmarty-utcai Kultúrotthonukban ankétot rendezett, amelyet dr. Bolya Lajos megyei helyettes ügyész, Egyetemi Tanszékvezető vezetett. Bolya elvtárs méltatta a tanácsokról szóló törvénytervezet jelentőségét, elemezte az egyes részek, fejezetek és paragrafusok újszerűségét, amelyek mind a tanácsok — az államhatalom erősítését, demokratizmusát, feladatainak megnevelését, hátsádkörének kiszélesedését jelentik.

A vitaindító előadáshoz számosan szoltak hozzá az ankétot megjelentek, ügyvédek, ügyészek, bírósági szakemberek, vállalati és tanácsai dolgozók. Többen elemezték a törvénytervezet egyes paragrafusait — helyeselték és megajánlották észrevételeiket azokról a részekről,

amelyeket nem egészen értenek, vagy nem tartják kielégítőnek, világosnak. Több javaslatot tettek a tervezet egyes pontjainak kibővítésére. A vitát dr. Bolya Lajos elvtárs foglalta össze, akinek a tanácsokról szóló törvénytervezet elemző beszámolóját később közöljük lapunkban. Hasonlóképpen a vitában felszólalók egyes javaslatait, hozzászólásait.

Az újszegedi fodrász szaküzleiről

A Délmagyarságban cikk jelent meg az újszegedi Fodrászszaküzleiről, melyben dicsérik a munkájukat. Kérdésünk az, miért csak egy műszakban dolgoznak, miért nincs nyitva este 10 óráig. A Partföldön pihenő dolgozók is igénybevennék este 7 után, és a környékbeli faluk dolgozói is, ahonnan a legtöbb vendég jár a 4-es számú szaküzletbe.

A szaküzlet dolgozói is szeretnék két műszakban dolgozni, miért nem lehet kérésüket teljesíteni?

L. I. Szóreg

Jó termést várnak a borforgalmi vállalatok célgazdaságai

A múlt év tavaszától a tartalék szőlőterületeken és az elhanyagolt, pusztulásnak indult szőlőkben célgazdaságokat alakítottak a borforgalmi vállalatok. Nagy munka volt a szőlők megjavítása, de a jó agrotechnika, a kiadós trágyázás és műtrágyázás, sok helyen a tőkék renbehozása, főleg pedig a szőlő gyomtalanítása és a peronoszpóra elleni alapos védekezés meghozta eredményét. A legtöbb célgazdaságban máris komoly termésre számítanak. A Csongrád-Békési Borforgalmi Vállalat pusztaszeri célgazdaságának egyes táblán 35–40, a Tokaj-hegyaljai Borforgalmi Vállalat messzesi gazdaságában 20 mázsás szőlőtermést várnak. A célgazdaságok munkája jó példát adott a környék dolgozó parasztágának is, mert szemléltetően mutatta be a helyes szőlőművelés jelentőségét.

Felavították az Orvosegyetem Kultúrotthonát (Levél)

Az új kultúrotthont az Orvosegységügyi Dolgozók Szakszervezetének elnöksége 30 ezer forintot segítségével hozták létre és adták át a dolgozóknak augusztus 20-án. Az ünnepi műsor kezdeteként Kuczka Péter: Alkotmányunk van című versét Kiss Mária szavalta, majd Totka Bálint elvtárs, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Szakszervezeti Bizottságának titkára tartott ünnepi beszédet.

A kultúrnevelési bizottság nevében Liliom Károly kultúrfelelős vette át az otthont és ígéretet tett arra, hogy mindent elkövetnek annak érdekében, hogy új kultúrotthonukban rendszeresen, — a dol-

gozók igényeinek megfelelő — műsorral szórakoztassák az érdeklődőket.

A megnyitást követő műsorban nagy sikerrel szerepelt Vajda Ilona aki Puccini: Tosca imáját; Wentzel Zoltán, aki Verdi: Traviata című operájából Germont áriáját énekelte. Kiemelkedő műsorszám volt még Beethoven: F-dur rómánca, Szekszárdy Tamás és Dobó László előadásában.

A jólsikerült kultúrotthon megnyitó ünnepség műsorát késő éjszakai órákig tartó tánc követte, ahol a dolgozók jól érezték magukat s kiválóan szórakoztak.

dr. Pető István

E héten is ülést tart a Szovjetunió legutóbbi jegyzékére adandó válaszlól tanácskozó háromhatalmi bizottság

London (MTI) Az angol külügyminisztérium szóvivője kedden bejelentette, hogy az a háromhatalmi bizottság, amely Londonban tanácskozik a Szovjetunió legutóbbi jegyzékére adandó válaszlól, a hét folyamán újabb ülést tart. Az angol főváros diplomáciai körében kijelentették, nem lehet

azzal számolni, hogy a válaszlól-jegyzék már a közeljövőben elküldik Moszkvának. Mint e körökben megjegyzik... a brüsszeli értekezlet kudarcra új kérdések egész sorát vetette fel, amelyeket a válaszlól kidolgozásánál tekintetbe kell venni.